

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

Силабус курсу

Гра навколо престолу: Англія в епоху Війн Троянд

Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/hist/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/kafedra-arkheolohii-etnolohii-ta-vsesvitnoi-istorii/spivrobotnyky/5239-chepizhenko-vadim-vitalijovich
Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, навчання	рік 1-й (осінній) семестр, 2025-2026 навч. рік
Дні, час, місце	Час і місце (номер аудиторії, лабораторії, студії тощо) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач	Чепіженко Вадим Віталійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, етнології та всесвітньої історії, керівник Центру антикознавства та медієвістики
Контактний телефон	+380968005436
E-mail	vadym.chepizhenko@onu.edu.ua
Робоче місце	Кабінети № 15 історичного корпусу ФІФ за адресою вул. Університетська (Єлісаветинська), 12
Консультації	Розклад консультацій складається відповідно до затвердженого розкладу занять

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через очні зустрічі, E-mail, соціальні мережі (буде створена група у Telegram Web) та Google-Клас.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни: культура, суспільство та влада в Англії XIV–XV ст.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): Курс дозволяє поглибити знання зі всесвітньої історії, зокрема з історії середніх віків. Для вивчення цієї дисципліни здобувач повинен

володіти достатнім рівнем англійської мови, щоб впоратися з опрацюванням історичних джерел на практичних заняттях. Здобувач також має володіти навичками збору та обробки інформації та, хоча б на початковому рівні, розумітися на критиці джерел. Бажано також мати хоча б поверхневі знання з історії європейського Середньовіччя.

Мета курсу: формування у студентів уявлень про історичні події в Англії між 1377 та 1499 роками, а також вмінь та навичок, що дозволяють визначити вплив цих подій на соціальні, економічні, політичні, релігійні, культурні та інші процеси в країні.

Завдання дисципліни:

- формування структурного бачення англійської пізньосередньовічної історії;
- формування знань про розвиток історичного процесу в Англії XIV–XV ст.;
- навчання студентів читати та оцінювати інформацію джерел з англійської історії XIV–XV ст.;
- формування критичного підходу до наукової літератури, ознайомити з існуючими в ній дискусіями;
- навчання студентів висловлювати свою думку, як письмово, так і усно.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: про політичні, економічні, соціальні, культурні, релігійні процеси в Англії XIV – XV ст.; про складності людського існування в суспільствах минулого, а також про відмінні від сучасних структури, культури та ментальності;

вміти: ефективно шукати розрізнену інформацію стосовно англійської історії XIV–XV ст.; критично оцінювати актуальні наукові підходи до вивчення пізньосередньовічної англійської історії; оцінювати інформацію джерел, щоб робити ґрунтовні висновки про минуле; працювати ефективно та професійно в атмосфері групових обговорень; продемонструвати критичне розуміння ряду творів англійських авторів XIV–XV ст.; зрозуміло висловлюватися як письмова, так і усно.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. на д/в, 6 год. на з/в) та практичних (14 год. на д/в та 4 год. на з/в), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Програма курсу базується на застосуванні історичного, проблемно-хронологічного, історико-порівняльного, статистичного та інших методів

історичного дослідження, а також на основі впровадження комп'ютерних систем навчання.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Історичний ландшафт «пізньосередньовічної» Англії

Тема 2. Війни Троянд: історія, міфологія, історіографія

Тема 3. Річард II Плантагенет: непевне мистецтво бути монархом

Тема 4. Пуста корона: правління трьох Генрі

Тема 5. Справжня «Гра престолів»: Йорки проти Ланкастерів, Тюдори проти Йорків.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. «Паломництво до Кентербері»: горизонтальний та вертикальний зрізи англійського суспільства кінця XIV ст.

Тема 7. Світ англійського джентрі XV ст. на матеріалах приватного листування родини Пастон.

Перелік рекомендованої літератури

1. A Companion to Britain in the Later Middle Ages / Edited by S. H. Rigby. Blackwell Publishers Ltd., 2019. 665 p.
2. Carpenter Ch. The Wars of the Roses: Politics and the Constitution in England, c. 1437–1509. Cambridge University Press, 1997. 296 p.
3. Harriss G. L. Shaping the nation: England, 1360–1461. Oxford: Clarendon Press; New York: Oxford University Press, 2005. 705 p.
4. Keen M. H. England in the Later Middle Ages. A political history. London and New York: Routledge, 2023. 483 p.
5. Ormrod W. M. Political Life in Medieval England, 1300–1450. London: MacMillan Press LTD; New York: Scholarly and Reference Division, 2015. 168 p.
6. Paston Footprints. URL: <https://www.thisispaston.co.uk/> (27.02.2025)
7. Wars of the Roses: the education website of The Richard III Society. URL: <https://www.warsoftheroses.com/> (27.02.2025)
8. Чепіженко В. В. Річард II Плантагенет: політичні практики та концепція правління : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 : захищена 21.04.21 : затв. 29.06.21 / Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса, 2020. 293 с.
9. Чепіженко В. В. Рицарі-лолларди біля англійського престолу: до проблеми політичного вікліфізму в Англії другої половини XIV ст. *Стародавнє Причорномор'я*. Одеса: ОНУ, 2016. Випуск XI. С. 569–575.
10. Чепіженко В. В. Візуалізація влади: символіка «Вілтонського диптиху» та сакралізація образу монарха. *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*, 2017, Вип. 1. С. 61–69.
11. Чепіженко В. В. Ренесансні елементи в політичних практиках Річарда II Плантагенета. *Записки історичного факультету*. Одеса: ОНУ, 2017. Випуск 28. С. 305–326.

- 12.Чепіженко В. В. Річард II в біблійних образах: спроба розвідки з політичного гебраїзму. *Libra: збірка наукових праць кафедри історії стародавнього світу та середніх віків* / під ред. І. В. Немченко. Одеса: ОНУ, 2017. Випуск IV. С. 94–105.
- 13.Чепіженко В. В. Подорож на схід в культурному дискурсі англійського рицаря кінця XIV ст. *Древности 2016. Харьковский историко-археологический ежегодник*. 2018. Вып. 14. С. 64–73.
- 14.Чепіженко В. В. Аристократичні спільноти в Англії XIV ст. (на матеріалах справи геральдичної суперечки Скрупа проти Гросвенора). *Стародавнє Причорномор'я*. Випуск XIII / Голов. ред. І. В. Немченко. Одеса: ОНУ, 2021. С. 411–418.
- 15.Чепіженко В. В. «Скруп проти Гросвенора»: казус геральдичної суперечки. *Записки Львівського медієвістичного клубу* / гол. ред. Ю. Овсінський. Львів, 2021. Вип. 5. С. 159–186.
- 16.Чепіженко В. В. «Політична мова» в стратегіях репрезентації влади Річарда II Плантагенета. *Libra: збірка наукових праць Центру антикознавства та медієвістики ОНУ імені І. І. Мечникова* / під ред. О. М. Лугового та В. В. Чепіженка. Вип. VI.: до 40-річчя науково-педагогічної діяльності І. В. Немченко. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова. 2022. С. 107–123.
- 17.Чепіженко В. В. «Справжні» та «фальшиві» рицарі при дворі Річарда II Плантагенета. *«Свій» vs «чужий»: ідентичність в суспільствах стародавньої доби та середньовіччя* : Матеріали Міжнародної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців, 27–28 жовтня 2022 р. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. С. 154–158.
- 18.Чепіженко В. В. Леді де Моун: поважна вдова та вмільний підприємець. *Стародавнє Причорномор'я*. Випуск XIV / Голов. ред. О. М. Луговий. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2023. С. 443–454.
- 19.Чепіженко В. В. «Велика хроніка» Томаса Волсінгема як історичне джерело. *LAUREA V. Античний світ і середні віки* : Наукові читання пам'яті професора Володимира Івановича Кадеєва. Харків, 2024. С. 123–125.
- 20.Чепіженко В. В. Трагічна історія Еліс Норфолкської, або як безкарно вбити онуку короля. *АО: Nomina nuda tenetis*. Меморіальні читання А. О. Добролюбського. Добірка наукових статей / Колектив авторів за ред. О. Б. Головка; Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2024. Одеса: Бондаренко М. О., 2024. С. 174–179.
- 21.Чепіженко В. В. Застосування просопографічного методу при аналізі політико-патронажних практик англійського короля Річарда II (на прикладі кооптації до Ордену Підв'язки). *Одіссос : актуальні проблеми всесвітньої історії* : матеріали VIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Одеські читання: актуальні

проблеми всесвітньої історії». Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2024. С. 49–57.

22. Чосер Дж. Кентерберійські оповіді / З середньоанглійської переклав і прокоментував Максим Стріха. У 2-х частинах. Частина І. Львів: Астролябія, 2019. 528 с.

23. Чосер Дж. Кентерберійські оповіді / З середньоанглійської переклав і прокоментував Максим Стріха. У 2-х частинах. Частина ІІ. Львів: Астролябія, 2019. 544 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний та періодичний контроль			Сума балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль	Індивідуальне завдання	Контрольна робота	
40	40	20	100

Поточний контроль формується з критичного аналізу джерел та активної роботи під час практичних занять.

Індивідуальне завдання виконується під час самостійної роботи та присвячене реконструкції конкретної проблеми, запропонованої на розгляд студенту.

Контрольна робота проводиться у формі тестування за допомогою Google Forms.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: всі завдання мають виконуватися по дедлайнам, за запізнення з виконанням завдання будуть зніматися бали, пропорційно до терміну запізнення. За перескладання оцінка ставиться на пункт нижче.

Політика щодо академічної доброчесності: На курсі має бути абсолютне дотримання правил академічної доброчесності у відповідності до чинних положень Університету.

Політика щодо відвідування та запізнень: пропуск занять та запізнення не толеруються, але не забороняються (у відповідності до чинних Статуту та положень Університету).

Мобільні пристрої: лише за необхідності та для роботи.

Поведінка в аудиторії: має відповідати рівню здобувача вищої освіти.